HEVOSET

Jos et tiedä, mitä teet, älä tee sitä. Ei ole häpeä kysyä neuvoa. **KENGITYSSEPPÄ TAPANI IMMONEN**

Kokonaisuus kuntoon, ei vain lihakset, käytös tai varusteet

Kun viiden ammattilaisen tiimi ottaa ongelmahevosen käsittelyynsä, yksikään kivi ei jää kääntämättä.

KARI SALONEN

Minna Krans huoltaa connemaratamma Bellindene Latten lihaksia.

VESILAHTI (MT)
Hevostaitokeskus Hovin tyypillinen asiakas on hevonen, jolla on jokin ongelma, esimerkiksi käytöshäiriöitä tai huono kunto.

Tai monta ongelmaa, kuten eräällä Bellalla. Sillä oli huonot jalat ja lihakset ja jäykkä selkä, se hyppi ratsastettaessa pystyyn tai pysähtyi äkkiarvaamatta.

”Oltuaan meillä viikon se oli jo ihan toinen hevonen”, Hevostaitokeskuksen perustaja **Jenni Niskala** kertoo. ”Johtajuusongelma oli hävinnyt.”

Muutamassa kuukaudessa myös hevosen jalat ja lihakset saatiin kuntoon. Sen elämänilo palasi ja pakkokäyttäytyminen pään heittelyineen hävisi. ”Aiemmin kaikkea kokeillut omistaja oli tosi tyytyväinen.”

Hovin tila tarjosi palapelille alustan

Niskala oli pitkään haaveillut paikasta, jossa eri asiantuntijoiden osaaminen voitaisiin yhdistää ja hevosta hoitaa kokonaisvaltaisesti. ”Ihan niin kuin terveydenhuollon alallakin nykyään korostetaan moniammatillisuutta.”

Kun hänelle tuli mahdollisuus päästä vuokralle pitkät perinteet omaavalle Hovin hevostilalle, kaikki loksahti kohdalleen.

Nyt Hevostaitokeskus Hovi tarjoaa viiden ammattilaisen palveluja.

Peruskoulu, yläaste, lukio...

Niskala kouluttaa hevosia Australiassa oppimallaan long reining -menetelmällä, ohjasajamalla niitä maasta käsin pyöröaitauksessa. Menetelmä on hänen mukaansa erittäin tehokas ja hevosystävällinen.

Niskala tutkii myös hevosen varusteiden sopivuuden, sillä joskus ongelma johtuu vääränlaisesta satulasta tai vääristä kuolaimista.

Niskala on hevosten ”peruskoulu”, **Emmi Lepola** yläaste. Hän nousee koulutettavan selkään sitten, kun se on Niskalan käsittelyssä oppinut luottamaan ihmiseen, kun sen lihaksisto on valmis kantamaan ratsastajan ja sen varusteet ovat oikeat.

Tarjolla on myös hevosten lukio: **Jari Sneck** tarjoaa estevalmennusta ja ratsutuspalveluja sekä vetää kursseja ja leirejä.

Hovin tiimiin kuuluu myös ihmis- ja eläinfysioterapeutti **Minna Krans**. Hevosen lisäksi hän voi ottaa hoitoonsa sen omistajan, sillä usein hevonen peilaa ratsastajansa ongelmia.

Jalka-asentojen arvioinnista ja oikeasta kengityksestä vastaa **Tapani Immonen**, jonka rauhallinen jämäkkyys vakuuttaa hankalankin hevosen. Ja jos ei vakuuta, isokokoinen mies nappaa niskottelevan varsan syliin.

Tiimin koulutus- ja kokemusluettelo on vaikuttava. Esimerkiksi Lepola on ratsastuksenohjaaja ja mielenterveys- ja päihdepuolen lähihoitaja. Krans on opiskellut fysioterapian lisäksi hevosenhoitajaksi ja remonttiratsastajaksi. Ulkomaan työkokemusta on molemmilla.

Pitkän linjan valmentaja Sneck kirjoittaa myös alan oppaita.

Immonen on suorittanut kengityssepän ammattitutkinnon, josta on saanut eurosertifikaatin. Alle sadalla suomalaisella on oikeus käyttää siitä kertovaa C-EF-lyhennettä.

Immonen on kiertänyt maailmaa muun muassa matkaratsastusjoukkueen seppänä.

Ongelmat heti esille ja käsittelyyn

Joskus hevostaan Hovin tilalle tuovat asiakkaat säikähtävät vastaanottoa, Niskala kertoo.

”Heti, kun hevonen tulee ulos kopista, alamme arvioida sen liikkumista, käytöstä, jalka-asentoja ja kavioita. Tutkimme varusteiden sopivuuden ja ryhdymme seuraamaan karsina- ja laumakäyttäytymistä.”

Osa asiakkaista on tuntenut, että heidän hevosestaan etsimällä etsitään vikoja.

Tästä ei Lepolan mukaan ole kyse.

”Jotta asiakas saisi työstämme täyden hyödyn, ongelmat pitää löytää ja niihin puuttua heti.”

”Meillä ei tapahdu niin, että teemme hevosen kanssa töitä kaksi kuukautta ja toteamme sitten, ettei edistystä ole tapahtunut, koska varusteet ovat vääränlaiset. Meillä asiakas ei maksa tyhjästä.”

Niskala antaa hevosille myös hierontaa ja infrapunahoitoja. ”Joskus olen kieltäytynyt hieromasta hevosta ennen kuin varusteet on pantu kuntoon. Hieronta ei auta, jos ongelma on muualla.”

Jenni Niskala (vas.), Emmi Lepola ja Tapani Immonen tekevät tiivistä yhteistyötä. Kuvassa mukana suomenhevosruuna Peli Misteri.

Lepola on kieltäytynyt nousemasta selkään, jos hevosen satula on epäsopiva. ”Silloin työstäni ei ole mitään hyötyä. Lisäksi tilanne on minulle riski, sillä kipukäyttäytyessään hevonen voi olla täysin arvaamaton.”

Majoitusta, koulutusta, akupunktiota...

Ongelmahevosten kanssa työskentely on vain yksi osa Hevostaitokeskus Hovin toimintaa.

Hevosten lisäksi koulutetaan ja tuetaan omistajia. Ellei omistaja osaa muuttaa toimintaansa, hevosen ongelmat helposti palaavat.

Tilalla järjestetään myös erilaisia kursseja ja koulutusta

Niskala välittää satuloita ja kulkee tekemässä satulansovituksia ympäri maata.

Hovin tila tarjoaa hevostaitokeskukselle hyvät puitteet.

Lepola vetää terapiahenkistä viriketoimintaa nuorille. Hän haaveilee vielä ratsastusterapeutin opinnoista.

Krans antaa akupunktiohoitoja sekä ratsuttaa hevosia.

Tallilla on myös täysihoitohevosia. Kisamatkoilla oleville hevosille tarjotaan lyhytaikaista majoitusta.

SATU LEHTONEN

Hevosenomistajien uusavuttomuus lisääntyy

Hevosenomistajien uusavuttomuus on selvässä kasvussa ja perusasiat yhä useammin hukassa, kengityssepppä **Tapani Immonen** sanoo.

Sama päteen hänen mukaansa kengityskoulutukseen. ”Ennen sinne hakeutui maatilojen lapsia, joilla oli kunnon fyysinen pohja sekä taito tulla toimeen eläinten kanssa. Nyt tilanne on toinen.”

Saman on huomannut yrittäjä **Jenni Niskala**.

”Ennen hevosharrastus aloitettiin polkemalla vuosikaudet tallille hevosia hoitamaan. Pikkuhiljaa sai lisää vastuuta ja lopulta saattoi päästä kärryille tai selkään.”

Immonen toteaa, että talleilla piti ennen jakaa vuorot liian innokkaille hoitajille. ”Nyt tuuraajaa iltatallin tekoon ei tahdo saada rahallakaan.”

Nykyään tyypillinen hevosenomistaja on ihminen, joka on käynyt pari vuotta ratsastustunneilla, vuokrannut sitten hevosen puoleksi vuodeksi ja seuraavaksi ostanut oman, Niskala sanoo. ”Hän ei ole koskaan seurannut hevosen luontaista käyttäytymistä.”

Seurauksena on, että ongelmien ilmaantuessa nostetaan kädet pystyyn ja pannaan hevonen kiertoon.

”Tärkeintä olisi pystyä myöntämään, että tarvitsee apua, ja uskaltaa pyytää sitä”, Niskala korostaa.

Monesti ongelmat ovat ratkaistavissa melko yksinkertaisin keinoin, Immonen sanoo.

”Jos et tiedä, mitä teet, älä tee sitä. Ei ole häpeä kysyä neuvoa.”

SATU LEHTONEN

Kuopioon avattiin hevosten plasmapankki

Eläinten laboratoriopalveluita tarjoava kuopiolainen Movet Oy on aloittanut hevosten plasmapankkitoiminnan.

Plasmaa valmistetaan erottelemalla sitä pusseihin kerätystä kokoverestä. Erotteluun käytettävät laitteet Movet sai lahjoituksena Suomen punaisen ristin veripalvelulta.

Tähän asti eläinlääkärit ovat saaneet plasmaa vain Helsingistä Yliopistollisen eläinsairaalan veripankista tai erottelemalla sitä itse kotikonstein.

Plasmaa tarvitaan eniten vastasyntyneiden varsojen vasta-ainepuutoksen hoitoon. Lisäksi sitä tarvitsevat leikkauksia tekevät hevosklinikat.

Emältä ei siirry vasta-aineita varsalle istukan kautta lainkaan. Siksi varsan vastustuskyky on sen syntyessä heikko.

Varsa saa vasta-aineita emän ternimaidosta.

Suurin osa vasta-aineista, noin 85 prosenttia, imeytyy 6–8 tunnin kuluessa syntymästä. Varsan tulisi imeä ternimaitoa kuuden ensimmäisen elintuntinsa aikana yhteensä vajaat puolitoista litraa.

Jo 12 tunnin kuluttua syntymästä vasta-aineet imeytyvät varsan elimistöön selvästi heikommin. Imeytyminen loppuu kokonaan noin 24 tunnin kuluttua syntymästä.

Jos varsa ei saa maidosta riittävästi vasta-aineita ensimmäisen elinvuorokautensa aikana, se ei pysty puolustautumaan taudinaiheuttajia vastaan.

Riittämätön vasta-ainetaso johtaa siihen, että kasvava varsa sairastaa usein eikä siksi kehity normaalisti.

Eläinlääkärit suosittelevat varsan vasta-ainetason tarkistamista verinäytteestä noin 12–36 tunnin kuluttua syntymästä. Jos vasta-ainetaso on alhainen ja syntymästä on kulunut yli 24 tuntia, plasmansiirto on ainoa keino turvata varsan terveys.

Movetissa ollaan positiivisen yllättyneitä siitä, että lähialueiden hevosenomistajat ovat ilmoittaneet hevosiaan luovuttajiksi hyvin aktiivisesti.

SATU LEHTONEN

Liiketunnistimella toimiva kamera ratsastajan avuksi

Suomessa on kehitetty videokamera, joka seuraa ratsastajaa liiketunnistimien avulla.

Ratsastaja pystyy katsomaan videoidun suorituksena tietokoneelta tai matkapuhelimesta.

Kamera ja liiketunnistimet asennetaan maneesiin tai urheiluhalliin. Ratsastajalla on ranneke, jonka liiketunnistimet tunnistavat ja jota kamera seuraa, kertoo toimitusjohtaja **Tapio Koivukangas** Film Me Group Oy:stä.

Ratsastusta videoiva järjestelmä on Koivukankaan ja **Lauri Salovaaran** keksintö.

Lähitulevaisuudessa video voidaan lähettää reaaliajassa esimerkiksi toisessa maassa olevalle ratsastuksenopettajalle, joka pystyy suorituksen aikana ohjaamaan ratsastajaa puhelimitse.

Ensimmäinen kamera on asennettu ruotsalaiseen Flyingen ratsastuksen oppilaitokseen, joka on yksi Euroopan suurimmista.

MT

Hevosopisto laajentaa Vermoon

Ypäjän hevosopisto laajentaa raviopetustaan Vermon raviradalle. Hevosopisto ja Vermon ravirata Oy ovat tehneet asiasta sopimuksen.

Ensimmäisessä vaiheessa raviopiskelijat ja kymmenen opiston kilpailevaa hevosta siirtyy Vermoon **Ilkka Korven** tallille. Hän vastaa myös hevosopiston valmennuksesta Ypäjällä.

Opiston toimitusjohtaja **Petri Meller** kertoo, että Vermoon sijoitetaan opiskelijoita, jotka tähtäävät ravivalmennuksen ammattitutkintoon, sekä hevosenhoitajaksi opiskelevia nuoria työssäoppimisjaksoille.

Vermoon muuttavat hevoset ovat puolestaan kilpailu-uran kynnyksellä olevia nuoria ravureita. Ne siirtyvät Espooseen jo lähiviikkoina.

”Vermon etuna on myös säännöllinen ravitarjonta ilman kuljetustarpeita. Se palvelee sekä opetusta että hevosten omistajia. Tällä mallilla mennään kesään asti ja katsotaan sitten, miten jatketaan”, hän linjaa tiedotteessa.

”Tulevaisuudessa siintävät vuoden 2017 Kuninkuusravit 2017 ja Vermon alueen kehittäminen monipuoliseksi hevosalan osaamisen ja vapaa-ajan keskukseksi”, kertoo puolestaan Vermon raviradan toimitusjohtaja **Jorma Ojapelto**.

MT

Hevosten määrät Suomessa 2008–2013

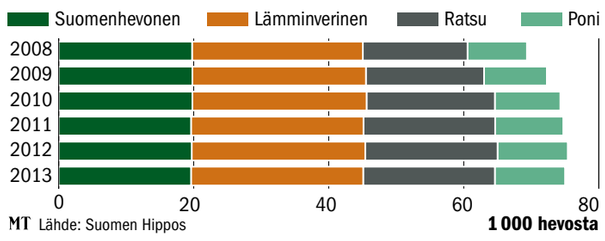

MT Lähde: Suomen Hippos

Hevosala lukuina

Suomessa on 75 000 hevosta.

Varsoja syntyi viime vuonna 3 350. Taantuma näkyy kasvatusmäärässä selvästi: vielä vuonna 2008 vastaava luku oli 4 400.

Suomeen tuotiin viime vuonna 1 430 hevosta tai ponia.

Maamme 16 000 tallia työllistävät 15 000 henkeä osa- ja kokoaikaisesti.

Ravikilpailuja järjestetään 43 raviradalla, joilla kilpailee vuosittain yli 7 000 hevosta. Raviurheilun harrastajia ja seuraajia on 200 000. Hevospelien liikevaihto on 248 miljoonaa euroa vuodessa.

Ratsastuksen harrastajia on 170 000, heistä yli puolet aikuisia. 93 prosenttia on tyttöjä ja naisia.

Kunnat, kaupungit, yksityisen terveydenhuollon toimijat sekä seurakunnat käyttävät hevosavusteisia palveluja ennaltaehkäisevässä ja kuntouttavassa toiminnassa. Kela korvaa ratsastusterapiaa osana vaikeasti vammautuneiden lääkinnällistä kuntoutusta. Toissa vuonna korvaussumma oli 1,7 miljoonaa euroa.

Hevosalan ammattilaisia koulutetaan eri puolilla Suomea. Hevosalan perustutkinto valmistaa hevosenhoitajaksi ja ratsastuksenohjaajaksi, hevosalan ammattitutkinto hevosten valmentajaksi, ratsastuksenopettajaksi ja kengityssepäksi.

Hevosalan erikoisammattitutkintoja ovat tallimestari ja master-tason ratsastuksenopettaja.

Ammattikorkeakoulutason tutkinto on mahdollista suorittaa Hämeen ammattikorkeakoulussa.

SATU LEHTONEN

Lähde: Suomen Hippos, Hevostalous lukuina

Hevosyrittäjien etuja ajetaan osana maatalouden edunvalvontaa

Hevostalouden ja hevostalousyrittäjien edunvalvontaa ei ole unohdettu, vaikka maatalous-tukineuvottelujen yhteydessä sana hevonen ei kovin usein pulpahda pintaan.

MTK:ssa hevostalouden edunvalvonta on osa perusmaatalouden eteen tehtävää työtä, kertoo hevosasiamies **Maarit Hollmén**. Lisäksi valvotaan yleisiä yrittäjyyden etuja.

Esimerkiksi Etelä-Suomen kansallisen tuen ja luonnonhaittakorvauksen lisäosan kotieläintilaa koskevat linjaukset ja nitraattiasetus koskevat niin hevostiloja kuin muuta kotieläintuotantoa.

Jokaiseen neuvottelupöytään ei voi kaikkien tuotantosuuntien oma edustus päästä. Siksi Hollmén jakaa tietoa muille toimihenkilöille ja luottamushenkilöille, jotta he muistavat hevostalouden asioiden tärkeyden.

”Luotan siihen, että he ottavat hevostalouden asiat esille muun muassa tukineuvotteluissa.”

Tukiasioiden lisäksi vaikutetaan muun muassa lainsäädäntöön, verotukseen ja sosiaalietuuksiin.

Vuosilomaoikeuden eläinyksikkörajan laskeminen 12 hevosesta 8:aan on hyvä esimerkki onnistuneesta edunvalvonnasta, Hollmén mainitsee.

Maarit Hollmén.

Voimaa yhteistyöstä

MTK:ssa hevostalous kuuluu maaseutuyrittäjyyslinjalle maatalouslinjan sijaan. Jaottelulla ei ole vaikutusta käytännön työskentelyyn, Hollmén vakuuttaa.

”Linjojen välisen yhteistyön on oltava, ja se on, niin tiivistä, että asiat hoituvat parhaalla mahdollisella tavalla.”

Hollménin mielestä tuotantosuuntien tai tukialueiden välistä kitkaa ei saisi olla. ”Pitäisi löytää yhteiset tavoitteet, joita kohti mennään ja joista pidetään kiinni.”

Tärkeä osa edunvalvontaa on muiden hevostalouden parissa töitä tekevien yhteisöjen kanssa tehtävä yhteistyö.

Tärkeimpinä MTK:n kumppaneina Hollmén mainitsee raviurheilun ja hevoskasvatuksen keskusjärjestön Suomen Hippos ry:n sekä ratsastusurheilun keskusjärjestön Suomen Ratsastajainliitto ry:n.

Järjestöt muun muassa jakavat keskenään tietoja ja keskustelevat yhteisistä toimenpiteistä hevosten ja hevosyrittäjien etujen ajamiseksi.

Lisäksi laajaa yhteistyötä tehdään Hippoliksen (hevosalan osaamiskeskus) piirissä.

Ei pelkkä harrastus

Jossain määrin hevostaloutta pidetään edelleen pelkästään harrastuksena tai harrasteluna, mikä varjostaa aika ajoin edunvalvontaa, Hollmén pahoittelee.

Hevonen on lähtökohdaltaan tuotantoeläin, vaikka sitä ei kasvateta selkeästi ruuaksi.

Hevostalous on myös mitä suurimmassa määrin maaseutuyrittäjyyttä, vaikka jokaisella hevostilalla ei olekaan suoraan kytköstä maatalouteen.

Hollmén muistuttaa hevosten työllistävän sekä suoraan että välillisesti koko joukon ihmisiä. Esimerkiksi hevosheinän tuottajia ei tarvittaisi ilman hevosia.

MAIJA ALA-SIURUA